

Erfaringsopsamling: Sundhedsfaglige tilsyn på plejeområdet 2024

I 2024 gennemførte Styrelsen for Patient-sikkerhed 191 udgående, sundhedsfaglige tilsyn på plejecentre og i hjemmepleje- og hjemmesygeplejeenheder.

Baggrund for udgående tilsyn

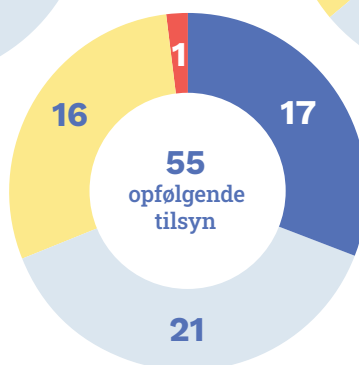
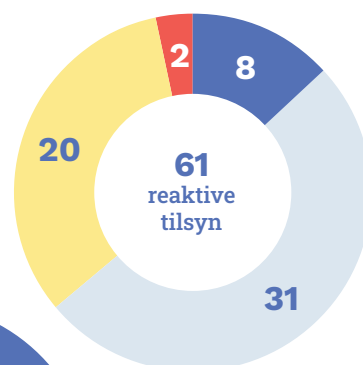
Udgående sundhedsfaglige tilsyn planlægges enten ud fra stikprøver eller ud fra en konkret bekymring for patientsikkerheden. Af de 191 udgående, sundhedsfaglige tilsyn på plejeområdet i 2024 var 75 planlagt ud fra stikprøver. 61 tilsyn var såkaldt reaktive tilsyn på baggrund af fx bekymringshenvendelser fra borgere eller sundhedspersoner, og 55 var opfølgende tilsyn med plejeenheder, der tidligere havde fået påbud efter et sundhedsfagligt tilsyn.

Resultater fra tilsynene

Ved 9 af de stikprøvebaserede tilsyn var der større problemer af betydning for patientsikkerheden, som udløste et påbud. Det svarer til 12% af de stikprøvebaserede tilsyn. Ved de reaktive tilsyn på baggrund af bl.a. bekymringshenvendelser var der større eller kritiske problemer af betydning for patientsikkerheden ved 22 tilsyn, svarende til 36%.

Fordeling af sundhedsfaglige tilsyn med pleje- området i 2024

- Ingen problemer
 - Mindre problemer
 - Større problemer
 - Kritiske problemer
- ... af betydning for patientsikkerheden

Styrelsen for
Patientsikkerhed

E-mail: stps@stps.dk
Tlf.: +45 7228 6600

Erfaringsopsamling: Sundhedsfaglige tilsyn på plejeområdet 2024

Ved de opfølgende tilsyn var der større eller kritiske problemer i 17 tilfælde. Det svarer til 31%, hvor der stadig var større eller kritiske problemer, efter at den pågældende plejeenhed tidligere havde fået påbud om at rette op på alvorlige forhold for patientsikkerheden.

Samtidig var der ingen problemer af betydning for patientsikkerheden ved 17 af de opfølgende tilsyn, svarende til 31%. Her var plejeenhederne nået helt i mål med at rette op på de problemer, der havde udløst et påbud.

Vurderingen "Ingen problemer af betydning for patientsikkerheden" indebærer, at samtlige målepunkter var opfyldt.

Vurderingen "Mindre problemer af betydning for patientsikkerheden" indebærer, at der ved tilsynsbesøget var ét eller flere målepunkter, som ikke var opfyldt, men at styrelsen vurderede, at der var tale om forhold, som ikke indebar en større risiko for patientsikkerheden. Vurderingen "Mindre problemer af betydning for patientsikkerheden" indebærer desuden, at Styrelsen for Patientsikkerhed har vurderet, at den enkelte plejeenhed vil kunne rette op på disse forhold på baggrund af råd og vejledning i forbindelse med tilsynet.

Vurderingen "Større problemer af betydning for patientsikkerheden" indebærer, at der ved tilsynet var problemer af betydeligt omfang, som medførte en risiko for patientsikkerheden. Denne vurdering kan udløse et påbud til plejeenheden om at rette op på problemerne inden for en nærmere fastsat tidsfrist. Styrelsen for Patientsikkerhed vil typisk følge op på et påbud med et nyt tilsyn for at konstatere, om plejeenheden har efterlevet de krav, styrelsen har stillet i påbuddet.

Vurderingen "Kritiske problemer for patientsikkerheden" indebærer, at der var forhold, som medførte en væsentligt forøget risiko for patientsikkerheden. I disse tilfælde kan Styrelsen for Patientsikkerhed give et påbud om midlertidigt at indstille virksomheden helt eller delvist, indtil det kan dokumenteres, at de patientsikkerhedsmæssige krav, der er stillet til plejeenheden, er opfyldt. Styrelsen følger op på, hvorvidt ændringerne er gennemført, og om påbuddet kan ophæves. Det sker ved et eller flere opfølgende tilsyn.

Tilsynets målepunkter

De sundhedsfaglige tilsyn tager udgangspunkt i en række målepunkter med fokus på emner, der erfaringsmæssigt indebærer risici for patientsikkerheden. Målepunkterne bliver løbende justeret ud fra en vurdering af aktuelle risici på forskellige typer af behandlingssteder. Fra januar 2024 tog vi et nyt sæt målepunkter i brug på plejeområdet, der til forskel fra tidligere ikke længere omfattede målepunkter om bl.a. håndtering af akut opstået sygdom og ulykke, fravalg af livsforlængende behandling og informeret samtykke til behandling, som en meget stor andel af plejeenhederne opfyldte ved tidligere tilsyn.

De nye målepunkter fra 2024 fokuserede på emner, som i højere grad havde givet anledning til anmærkninger ved tidligere tilsyn. Det drejede sig bl.a. om sygeplejefaglige vurderinger af patienternes problemer eller risici, planer for pleje og behandling, aftaler med behandlingsansvarlige læger og medicinhåndtering. Samtidig lagde de nye målepunkter større vægt på dialog om den daglige praksis frem for gennemgang af skriftlige instrukser.

**Styrelsen for
Patientsikkerhed**

E-mail: stps@stps.dk
Tlf.: +45 7228 6600

www.stps.dk

Erfaringsopsamling: Sundhedsfaglige tilsyn på plejeområdet 2024

Målet var en mere effektiv udnyttelse af de ressourcer, der bruges på tilsyn i plejesektoren, uden at gå på kompromis med patientsikkerheden. Ved 32 tilsyn i 2024 blev plejeenheder dog vurderet ud fra ældre målepunkter. Det drejede sig primært om opfølgende tilsyn med plejeenheder, der tidligere havde fået påbud baseret på målepunkter fra før 2024, og hvor opfølgningen derfor tog udgangspunkt i de samme målepunkter for at sikre kontinuitet i tilsynene.

Opfyldelsen af målepunkter på tværs af de resterende 159 tilsyn med udgangspunkt i målepunkter fra 2024 viser, at mange plejeenheder havde problemer med at leve op til de krav, der vedrører håndtering af medicin og den sundhedsfaglige dokumentation af opfølgning på og evaluering af borgernes behandling, pleje og helbredstilstand. Til gengæld opfyldte stort set alle plejeenheder målepunktet om overgange i patientforløb.

Man kan se både gældende og tidligere målepunkter for det sundhedsfaglige tilsyn på plejeområdet på stps.dk.

Se oversigten over opfyldelsen af målepunkter fra 2024 på side 6.

Sundhedsfaglige vurderinger og beskrivelser af problemer, risici, pleje og behandling

Den sygeplejefaglige udredning og vurdering danner grundlaget for et grundigt kendskab til patienten.

Her bliver patientens særlige problemer og behov identificeret, og på den baggrund planlægges og iværksættes relevante sundhedsfaglige tiltag, pleje og behandling. De 12 sygeplejefaglige problemområder danner grundlaget for en systematisk metode til udredning og vurdering af de aktuelle problemer og risici.

Ved 62% af tilsynene var der mangler i beskrivelsen af patienternes aktuelle problemer og risici, og ved 53% af tilsynene var der mangler i den sundhedsfaglige dokumentation vedrørende patienternes aktuelle pleje og behandling samt opfølgning og evaluering på den iværksatte pleje og behandling.

Når mange forskellige personer er involveret i pleje og behandling af en borger, ofte med flere behandlingskrævende tilstande, er det afgørende, at alle involverede kan danne sig et overblik over borgerens tilstand og behov, og kan reagere korrekt, hvis der sker ændringer i borgerens tilstand.

Det stiller krav til en god og patientsikker praksis for sundhedsfaglig dokumentation i den enkelte plejeenhed. Journalføringen skal være systematisk og ensartet, så medarbejderne ikke er i tvivl om, hvor fx observationer og beskrivelser af risici skal noteres, og deres kolleger let kan orientere sig i journalen.

Erfaringer fra tilsynene viser, at der er brug for løbende fokus på systemer og praksis for patientsikker, sundhedsfaglig dokumentation.

Man kan læse mere om patientsikker journalføring på stps.dk.

**Styrelsen for
Patientsikkerhed**

E-mail: stps@stps.dk
Tlf.: +45 7228 6600

www.stps.dk

Erfaringsopsamling: Sundhedsfaglige tilsyn på plejeområdet 2024

Håndtering af medicin

Medicinhåndtering er et kendt risikoområde, og forkert medicinering kan have alvorlige konsekvenser for patienterne.

Styrelsen for Patientsikkerhed har gennem de senere år haft et særligt fokus på medicinhåndtering og udviklet en række læringsmaterialer om sikker håndtering af medicin. Læs mere på stps.dk.

Ved 53% af tilsynene var der mangler i journaler vedrørende ordineret medicin og medicinlister, og ved 59% af tilsynene blev der fundet patientsikkerhedsmæssige brister i håndteringen og opbevaringen af medicin på behandlingsstederne. Der var eksempler på, at der ikke var kvitteret for administration af ikke-dispenserbar medicin som fx insulin og på, at der ikke var overensstemmelse mellem en patients medicinliste og den medicin, der var dispenseret i doseringsæsken. Det giver risiko for, at patienten får forkert medicin eller forkert dosis, hvilket kan have alvorlige konsekvenser. Der var også eksempler på, at der ikke var skrevet dato for anbrud på emballage med medicin med begrænset holdbarhed efter åbning. Det kan betyde, at medicinen ikke har den virkning, patienten har brug for.

Samtidig gjorde 91% af plejeenhederne ved interview rede for, at de havde fastlagte arbejdsgange for dispensering og administration af medicin samt sikker identifikation af patienten og patientens medicin. Det tyder på, at der i mange tilfælde ikke er overensstemmelse mellem teori og praksis, og at klare instrukser og fastlagte arbejdsgange ikke er en garanti for, at den konkrete håndtering af medicin på et behandlingssted er patientsikker.

[Man kan læse mere om korrekt håndtering af medicin på stps.dk.](https://stps.dk)

Fokus på overgange i patientforløb

Overgange i patientforløb er et kendt risikoområde. Der rapporteres hyppigt utilsigtede hændelser, der involverer patienter, som fx bliver udskrevet fra sygehus til plejehjem, hvor medarbejderne ikke uden videre kan varetage behandlingen og plejen patientsikkert. Det kan fx skyldes, at nødvendige oplysninger om patientens plejebehov ikke er umiddelbart tilgængelige, eller at patienten har fået medicin med fra sygehuset, som ikke svarer til ordinationer i Fælles Medicinkort (FMK).

Ved interview med ledelse og medarbejdere under tilsynene med plejeenheder levede 96% af behandlingsstederne op til kravene i det målepunkt, der handlede om overgange i patientforløb. En del steder fremhævede man ordningen med udvidet behandlingsansvar ved udskrivelse, som betyder, at sygehuse har behandlingsansvar for patienter i op til 96 timer efter udskrivelse. Man forventede, at det ville styrke patientsikkerheden.

Det udvidede behandlingsansvar giver plejepersonalet mulighed for at kontakte sygehuset, hvis patientens tilstand ændrer sig, eller der er spørgsmål til behandlingen, medicin eller andet i en periode udskrivelsen. Mange plejeenheder oplyste, at det havde gjort det lettere at yde den rigtige pleje og behandling og øget sikkerheden for patienterne i overgangen mellem sygehus og plejeenhed.

**Styrelsen for
Patientsikkerhed**

E-mail: stps@stps.dk
Tlf.: +45 7228 6600

www.stps.dk

Erfaringsopsamling: Sundhedsfaglige tilsyn på plejeområdet 2024

Opmærksomhed på organisering og samarbejde

En gennemgående observation fra tilsynene i plejesektoren i 2024 var, at organisering og samarbejdsaftaler er afgørende for patientsikkerheden. Det er en vigtig ledelsesopgave at sikre, at de nødvendige rammer er til stede for, at personalet kan yde patientsikker, sundhedsfaglig behandling og pleje af borgerne.

Der er typisk flere forskellige faggrupper involveret i plejen og behandlingen af patienter i plejesektoren. Et godt, tværfagligt samarbejde og klare, forpligtende aftaler mellem forskellige aktører kan sikre, at fx en leverandør af hjemmepleje får de oplysninger fra den kommunale sygepleje, som er nødvendige for at yde en god, patientsikker pleje af patienterne. Her har begge parter et selvstændigt ansvar for bl.a. at sikre sig, at alle involverede medarbejdere ved, hvad de hver især skal være opmærksomme på, og at de ved, hvor og hvordan de kan henvende sig, hvis de mangler nødvendige oplysninger om en patients pleje og behandling, eller hvis patientens tilstand ændrer sig.

En del steder har organisering i faste teams styrket samarbejdet mellem faggrupper i hjemmeplejen. Observationer fra tilsynene peger på, at tætte relationer mellem sundhedspersoner, der arbejder sammen om pleje og behandling, øger patientsikkerheden.

Opfyldelse af målepunkter

Oversigten over opfyldelse af målepunkter i 2024 på sidste side er baseret på de 159 tilsyn, der tog udgangspunkt i målepunkter for sundhedsfaglige tilsyn med plejeområdet fra 2024. Ikke alle målepunkter var relevante for alle plejeenheder. Det antal plejeenheder, hvor hvert målepunkt var aktuelt, er angivet i parentes.

Konklusion

Generelt er plejeområdet et mangeartet og kompliceret område, hvor en række forskellige aktører og faggrupper er involveret i pleje og behandling, og ofte skal håndtere meget komplekse patientforløb. Helt overordnet viser resultaterne af de sundhedsfaglige tilsyn, at der er en del mangler og forhold, som kræver et særligt fokus fra ledelserne på området.

Når medarbejdere og ledelser på den ene side kan gøre rede for sikre arbejdsgange, og tilsynene samtidig afdækker et stort antal mangler i den konkrete håndtering af medicin og i journalføringen, er det tydeligt, at en god instruks ikke er nok i sig selv. Der er brug for løbende at være opmærksom på, hvilke barrierer der kan stå i vejen for, at patienternes medicin bliver håndteret patientsikkert.

**Styrelsen for
Patientsikkerhed**

E-mail: stps@stps.dk
Tlf.: +45 7228 6600

www.stps.dk

Erfaringsopsamling: Sundhedsfaglige tilsyn på plejeområdet 2024

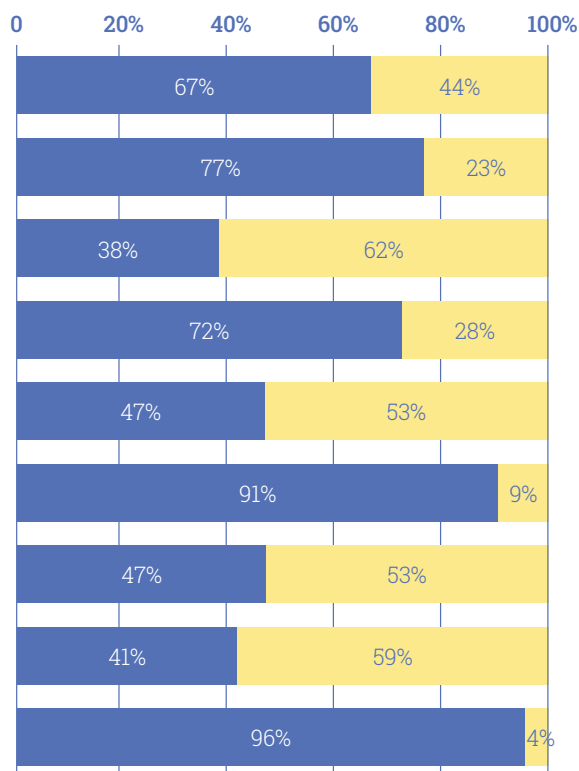

Målepunktopfyldelse

1. Interview om varetagelsen af sundhedsfaglige opgaver inkl. håndtering af journalføring (159)
2. Interview om sygeplejefaglig vurdering af patientens problemer eller risici samt plan for pleje og behandling, opfølgning og evaluering (158)
3. Journalgennemgang med henblik på vurdering af den sundhedsfaglige beskrivelse af patientens problemer eller risici (158)
4. Journalgennemgang vedr. overblik over patientens sygdomme og funktionsnedsættelser (159)
5. Journalgennemgang af sundhedsfaglig dokumentation vedr. aktuel pleje og behandling, opfølgning og evaluering inkl. aftaler med behandlingsansvarlige læger (159)
6. Interview om medicin håndtering (159)
7. Gennemgang af journaler vedrørende ordineret medicin og medicinlister (158)
8. Håndtering og opbevaring af medicin (157)
9. Interview om overgange i patientforløb (156)

■ Opfyldt

■ Ikke opfyldt

**Styrelsen for
Patientsikkerhed**

E-mail: stps@stps.dk
Tlf.: +45 7228 6600